

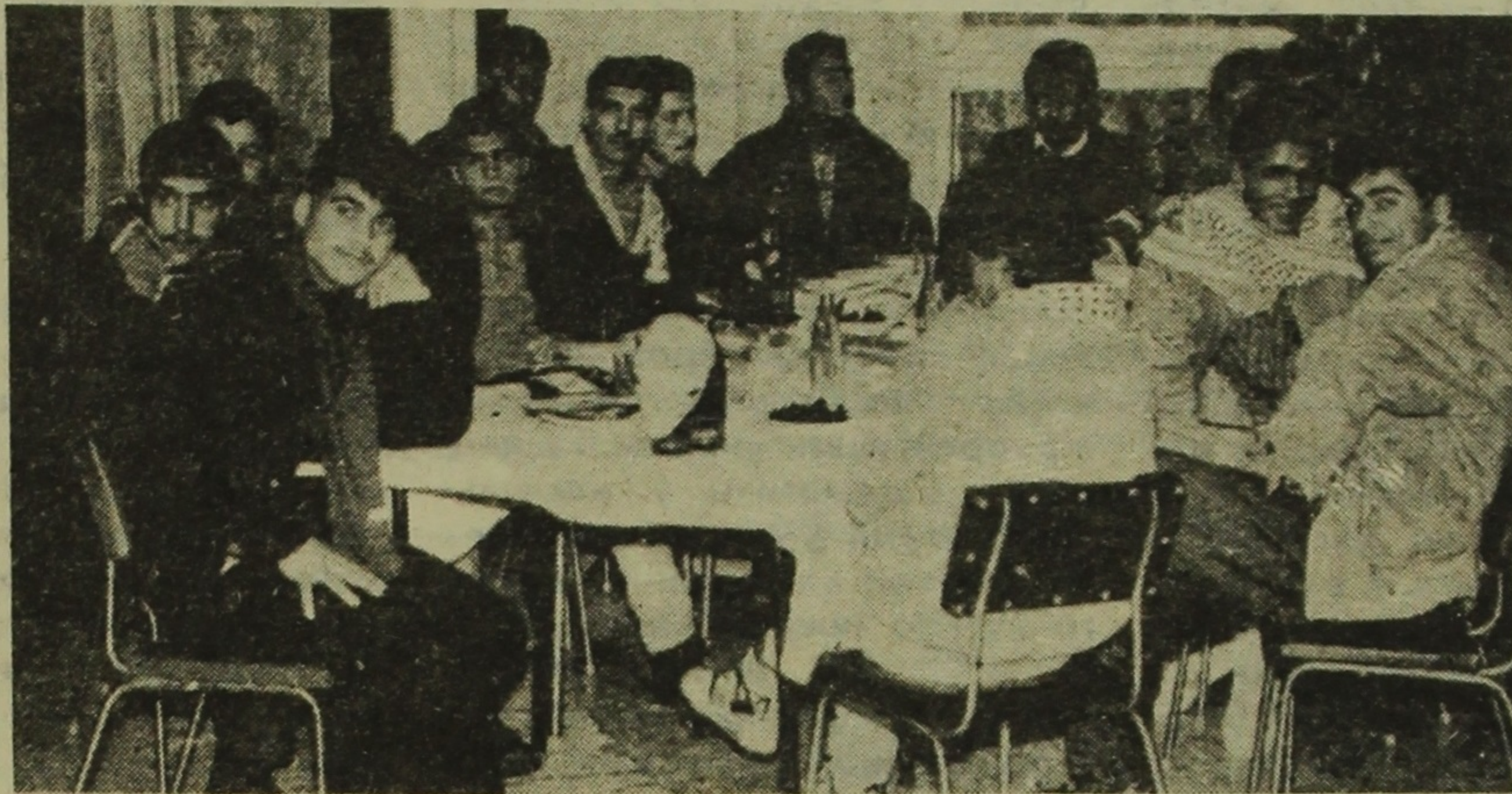
РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА
СУМСЬКОГО ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

ХРОНІКА НОВОРІЧНИХ

Змішаний фольклорний ансамбль з незимовою назвою «Криниця», до складу якого входять студенти і співробітники інституту, привітав колектив, проспівавши на кафедрах, службах і навіть для ректорату — колядки та щедрівки, древністи яких аж ніяк не заважала свіжості їх сприймання.

У новорічну ніч не були забуті й наші бажані гості: студенти-іноземці. Для них у гуртожитку була влаштована святкова дискотека. Байдужих та сумних не помічалось.

Студентський вечір по зустрічі Нового року проходив у приміщенні інститутської їдальні. Вхідний квиток туди коштував 25 карбованців. Почалося все спектаклем із казковими героями. Потім Дід Мороз та Снігуронька щиро, весело, заклично віншували присутніх із Новим роком. Зачарував іскрометним танком ансамбль «Фестиваль» під керівництвом З. Епіфанової. Розважив музично-гумористичними номерами СТЕМ, який вивів на імпровізовану сцену Олександр Лоза.

Своїми враженнями від вечора ми попросили поділитися начальника відділу позанавчальної роботи зі студентами Ростислава Абрамцова: — Які можуть бути сумніви — вечір сподобався: доброю організацією, продуманістю, хорошим проведенням. Та після нього в мене побажання, а чи порада, дівчатам-першокурсницям: 1993 рік зустріти зовсім не так, як 1992. Дівчина на те й нижче створіння, щоб не вступати в близькі стосунки з тютюном та оковитою. Ось такі святкові знімки зробив наш фотограф Олександр КОРОЛЬОВ. Дід Мороз зі Снігурочкою в об'єктив не ввійшли.

СВЯТОК СФТІ

Для дітей співробітників у центрі «Романтика» було проведено Новорічний ранок. Дошкільнят захопила гра з казковими героями з, незмінними Дідом Морозом та Снігуркою. Вони весело стрибали біля ялинки, водили хороводи, розповідали віршички, виборювали призи. Вражень у кожного було на весь день, і ще залишилося. А у гуртожитку № 3, для сімейних, відбувся новорічний ранок для дітей студентів, на якому теж панувала святкова атмосфера. Були і подарунки, і призи.

В центрі уваги ковбаса

Довгенько з трибун різних рівнів, з телеекранів, з виступів на мітингах чулося про «ковбасні інтереси частини населення», про те, що «не хлібом єдиним...». І ось тепер ми дійшли до рубежу, де все оті ж тріскляті ковбасні інтереси стали турбувати не частину (несвідому) населення, а буквально всіх. Від наймолодшого до найстарішого, від найлівішого до найправішого, від... і аж до».

На задні плани відійшли культура, літаючі тарілки, проблеми мови. Все те, що було центром політичних дебатів учорашнього дня. Сьогодні вони точаться довкіл кільця ковбаски, грудочки сиру, крайця хліба. Та й як цьому не бути? Політиканство приходить і відходить, а їсти хочеться завжди.

Та хоч би вже ж правда хотілося їсти, а то ж апетит пропадає, коли на ціни поглянеш: масло селянське — 163 крб. за кілограм, масло бутербродне — 118, сметана — 40 крб., сир — 26 крб., яловичина I категорії — 107 крб., свинина II категорії — 91 крб., ковбаса варена — 144—128 крб. Ці ціни записані з вуст Є. Д. Ганжи, завідуючого відділом цін Сумського облвиконкому, коли він їх проголошував на зборах депутатів, профспілкових лідерів, керівників страйкомів із запрошенням представників усієї преси області, які днями відбулися в облвиконкомі.

Євген Дмитрович підкреслив, що це ціни орієнтовні. І як ми бачимо по полицях магазинів (яловичина — 112 крб. за кілограм) зорієнтовані вони в сторону зниження. Ось іще деякі орієнтовні цифри: плата за користування водопроводом зростає в п'ять разів, топлицом — у три, установка квартирного телефону обійдеться 1000 крб., за тисячу червоної цегли доведеться викласти 1150 крб., вартість ліків зросла в чотири рази. Ось так. Звідки взялися такі ціни? — хотіли добитися депутати (особливо настирливо вимагав відповіді депутат Долар із Конотопу). Ніхто з посадових осіб чітко відповісти не міг. Якесь там закупівельна ціна (зі стелі, а чи з чийогось пальця), плюс такі ж затрати на переробку, транспортування, податок з товарообігу, ще ряд плюсів — і отримали 144 крб. за кілограм вареної ковбаси. Чи продумувалося це глибоко? Не знаю, як хто настроєний із вас, має ж переконання таке: ніхто ці підрахунки не те що через комп'ютер не пропустив, а навіть на рахівниці не кинув. До ринку, кажуть, ідемо. Тільки щось дорога ця нагадує шлях до комунізму: Ура! Вперед! Єдиним кулаком! Все решта якось буде.

Головна мета названих зборів — словом писаним, бесідами в чергах, на зупинках, у тролейбусах, тощо впросити людей, тугіше підтягнувши паски, поводити себе спокійно, доки не перевариться цінова каша. Пригорить вона, збіжить, вийде солодкуватою, солонуватою, всім до смаку, а чи тільки частині населення — ніхто цього чітко не сказав. Та й ясної відповіді, як чекати кінця варіння, не прозвучало.

Наближався до цього виступ Л. Ф. Сікач, заступника

голови облвиконкому. Ось що вона, зокрема, сказала: — За 11 місяців 1991 року виробництво продовольчих товарів в області скоротилося на 12 відсотків. Грошові доходи населення зросли на 176%. При вивозі за межі України на території області затримано 3 тис. тонн цукру, 800 тонн м'ясопродуктів, інше.

Головне питання, на яке вимагалось відповіді від Л. Ф. Сікач — купони. Ось що вона сказала:

— Купонів у достатній кількості на сьогодні в області немає. До десятого січня буде виплачено аванс купонів у розмірі 200 крб., решта — в лютому. Купони будуть видаватися в розрахунок 25% із зарплати, після проведення всіх відрахувань, але не більше 400 і не менше 200. (Республіканська комісія ці цифри змінила. Ред.). На дітей, у рахунок маминої зарплати, буде виплачено по 200 купонів. Стипендія видаватиметься в купонах.

Що ж насправді трапилося на Україні — ніхто не сказав. Лібералізація цін більше скидається на адміністративне їх підвищення. Кому це вигідно? Важко відповісти. Але, напевно ж, що не людям, та й не Уряду. Пролунав на тих зборах голос когось із депутатів:

— Аби не було так, що законопослушники житимуть гірше, ніж порушники законів.

Даруйте, панове, але так воно й було. Та була ще видимість, що все навпаки. Як і видимість рівноправ'я, загальнонародного добробуту, дружби народів. Король помер, хай живе король. Гра продовжується. Кому це вигідно, можливо, колись узнаємо.

А поки що давайте дивитися на вітрини, наповнені хіба що цінниками з трізначними цифрами, і думати про реальну ковбасу, ніж точити балачки про примарну політику. Можливо користі для держави буде більше.

В. САДІВНИЧИЙ.

Р. С. Хто має інші думки — просимо, висловлюйтеся.

А ХУДОЖНИКИ СМІЮТЬСЯ

У НАС В РЕДАКЦІЇ

Той, хто став нашим постійним і уважним читачем, — пам'ятає третій номер газети. Першу сторінку, точніше — карикатури М. Волова та Б. Пилипенка, де бичок напав на свої грізні роги на тореадора, який тримає в руках «Резонанс». Пригадали? Отож повинні пам'ятати й те, що редакція оголошувала конкурс на кращий підпис до малюнку. Оскільки всі терміни пройшли, — підбиваємо його підсумки.

Активність читачів була трохи меншою, ніж ми планували, але більшою, аніж очікувалося. Свої варіанти підпису до карикатури надіслали аж... два прихильники «Резонансу». Це Л. Г. Гелімсон (кафедра опору матеріалів) та В. В. Авраменко (кафедра прикладної математики). Кожен із них пропонує по два варіанти.

Л. Г. ГЕЛІМСОН:

варіант I

Замість пошуку в кориті
Опинившись на кориді,
Бачить бик: вся преса — в нас...
Й потрапляє — в «Резонанс».

варіант II (російський)

Не Юпітер — не корите
Бычьєю позу на кориді!
...Знає би он, що приз у нас,
Не попав би в «Резонанс».

Тепер те, що дає В. В. АВРАМЕНКО:

варіант I

Входження в «Резонанс»

варіант II (російський)

«Резонансные» пики.

Аби ви, шановні читачі, тільки знали, які дебати, які суперечки розгорілися на редакції з приводу цих підписів! Скажемо прямо: визначити переможця було вельми нелегко. До хрипоті у горлі сперечались, разів зо три посварилися і разів п'ять помирилися. Виважували кожну літеру й кожну кому, дивились не тільки так, але й інакше, прикидали, обдумували... Враховуючи увесь оцей демократизм та адміністративно-командний диктат з боку редактора, врешті-решт дійшли висновку і місце розподілили так:

I — Л. Г. Гелімсон,

II — В. В. Авраменко,

III — не розглядалось.

На основі розподілу місць ПЕРЕМОЖЦЕМ конкурсу визнано Л. Г. ГЕЛІМСОНА. Виходячи з цього факту й базуючись на умовах конкурсу (а «Резонанс» — запам'ятайте! — ніколи не підводить своїх читачів і клієнтів), урочисто повідомляємо:

Лев Григорович Гелімсон на протязі всього 1992 року отримуватиме наш БЕЗЦІННИЙ «РЕЗОНАНС» БЕЗКОШТОВНО.

Найщиріше (щиріше вже нікуди) ми поздоровляємо його, бажаємо успіхів у всіх наступних конкурсах «Резонансу». Але... Але була (хоча й засекречена) і заохочувальна премія. Її ми вручимо В. В. Авраменку. Він також протягом року отримуватиме ГАЗЕТУ БЕЗКОШТОВНО. Поздоровляємо!

ПРОДОВЖУЄМО РОЗМОВУ

Справжня підготовка чи профанація?

ПРИЧИНОЮ появи цієї замітки став певний зміст матеріалу, який був надрукований у третьому номері «Резонансу» («Якби я був деканом економічного факультету...»). З'ясовується, що у нашому інституті при підготовці фахівців із сучасних напрямків управління економічними системами в курс навчання були включені ті ж самі фундаментальні науки, що й при підготовці спеціалістів з інженерних та наукових (фізичних) спеціальностей. Вочевидь, майбутнім економістам й інженерам графіка, й електротехніка навіряд чи стануть у нагоді. Втім, це ще й півбіди, коли студенти будуть знати щось таке, що не знадобиться їм у конкретній роботі в майбутньому. Справжня біда, коли не отримують вони тих знань, без яких обійтися у професійній діяльності неможливо.

В першу чергу це стосується, безумовно, тих розділів математики, які є основним інструментом під час розв'язання різноманітних економічних завдань та проблем. Якщо математика для фізиків — це в основному кратні інтеграли, ряди й зрівняння в окремих похідних, а для інженерів — інтегральне, диференціальне й

операційне обчислення, то математика для економістів — це, головним чином, лінійна алгебра, випуклий аналіз у багатомірних просторах та системи зрівнянь у кінцевих відмінностях.

Разом з теорією ймовірностей і математичною статистикою вищезгадані розділи складають той обов'язковий мінімум, без якого неможлива подальша підготовка фахівця у галузі сучасної економіки. Саме на цьому мінімумі й базуються такі спеціальні методи вирішення економічних проблем — зокрема, проблем менеджменту — як математичні методи отримання моделей економічної динаміки і на мікро, і на макро рівнях.

Фізики та інженери мають багатий арсенал законів природознавства, що використовуються ними як матеріал для побудови математичних моделей тих явищ, які досліджуються, аналізуються. В економічній науці точних універсальних законів такого зразка поки що не існує, хоча економічні процеси, як і всілякі інші, підко-

раються певним законам. Саме для виявлення — у кожному конкретному випадку — отих законів та для подання їх у формі математичної моделі й розроблені спеціальні системи, які разом із методами керування та прогнозування складають зміст сучасної математичної теорії систем.

Сферу застосування теорії систем у всіх не-технічних і не-фізичних галузях називають системним аналізом. На Заході ця теорія давно вже стала головним інструментом для розв'язування економічних проблем. Тому разом із означеними фундаментальними розділами математики у програму підготовки фахівців треба, на мою думку, включити спеціальний предмет, а саме — математичну теорію систем, що в свою чергу забезпечить сучасний рівень цієї підготовки.

Якщо ж програму навчання наших студентів залишити без таких змін, то майбутні фахівці не будуть відповідати їх реальній кваліфікації. Отже, щоб підготовка економістів-управлінців не стала профанацією, конче необхідно терміново відкоректувати основи і спеціальні математики у навчальному плані. В першу чергу — за рахунок виключення з нього сугубо інженерних дисциплін.

В. І. МОРОЗ,
в. о. професора кафедри прикладної математики

У Вченій раді інституту

У КІНЦІ ГРУДНЯ МИНУЛОГО РОКУ ВІДБУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ СУМСЬКОГО ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ.

Серед розглянутих питань вирізнялося два головних.

1. Стан роботи подальшого зміцнення професорсько-викладацького складу і підвищення ефективності його навчально-виховної роботи.

3 доповідями по цьому питанню виступили професор кафедри нарисної графіки і геометрії В. І. Сигов та проректор з навчальної роботи М. І. Волков.

2. Стан і заходи по вдосконаленню роботи по формуванню контингенту студентів першого курсу.

НА ЗОВСІМ ІНШИЙ РІВЕНЬ ВІЙШЛА ВЧЕНА РАДА ФАКУЛЬТЕТУ АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА.

Тільки за один тиждень (у кінці грудня) вони двічі збиралися, аби вибрати на конкурсній основі декана. Збиралися то збиралися, от тільки жаль, що жодного разу так і не зібралися. Свою неактивність однаковісно демонструють як студенти, члени ради, так і викладачі. Ніби всі приходять, а кворум відсутній.

КОРОТКО

Самі себе закреслили делегати ХХVІ Сумської обласної комсомольської конференції, яка працювала 27 грудня 1991 року. Зігравши похоронний марш комсомолу області — припинивши його діяльність, вони одночасно проспівали здравницю новонародженому — оголосили правонаступницею комсомолу Спілку молоді Сумщини (СМС).

Конференція обрала обласну раду СМС, а та — Президію. Повеле ново-народженого по дорогах життя колишній провідир комсомолу О. Радченко (її обрано головою облради СМС), заступник О. Неділько. Конференція затвердила голів тимчасових координаційних комітетів, прийняла Програмну заяву та Звернення до молоді.

В управлінні внутрішніх справ області відбувся брифінг, присвячений питанням охорони громадського порядку в містах і населених пунктах Сумщини. На нього були запрошені журналісти обласних міськрайонних і багатотиражних газет, в тому числі й «Резонансу». Брифінг відкрив начальник управління внутрішніх справ області генерал-майор міліції В. С. Сітало. Він проаналізував стан криміногенної обстановки, зупинився на роботі окремих підрозділів управління, заходах, що вживаються по профілактиці правопорушень, розповів про умови, в яких доводиться нести нелегку і відповідальну службу.

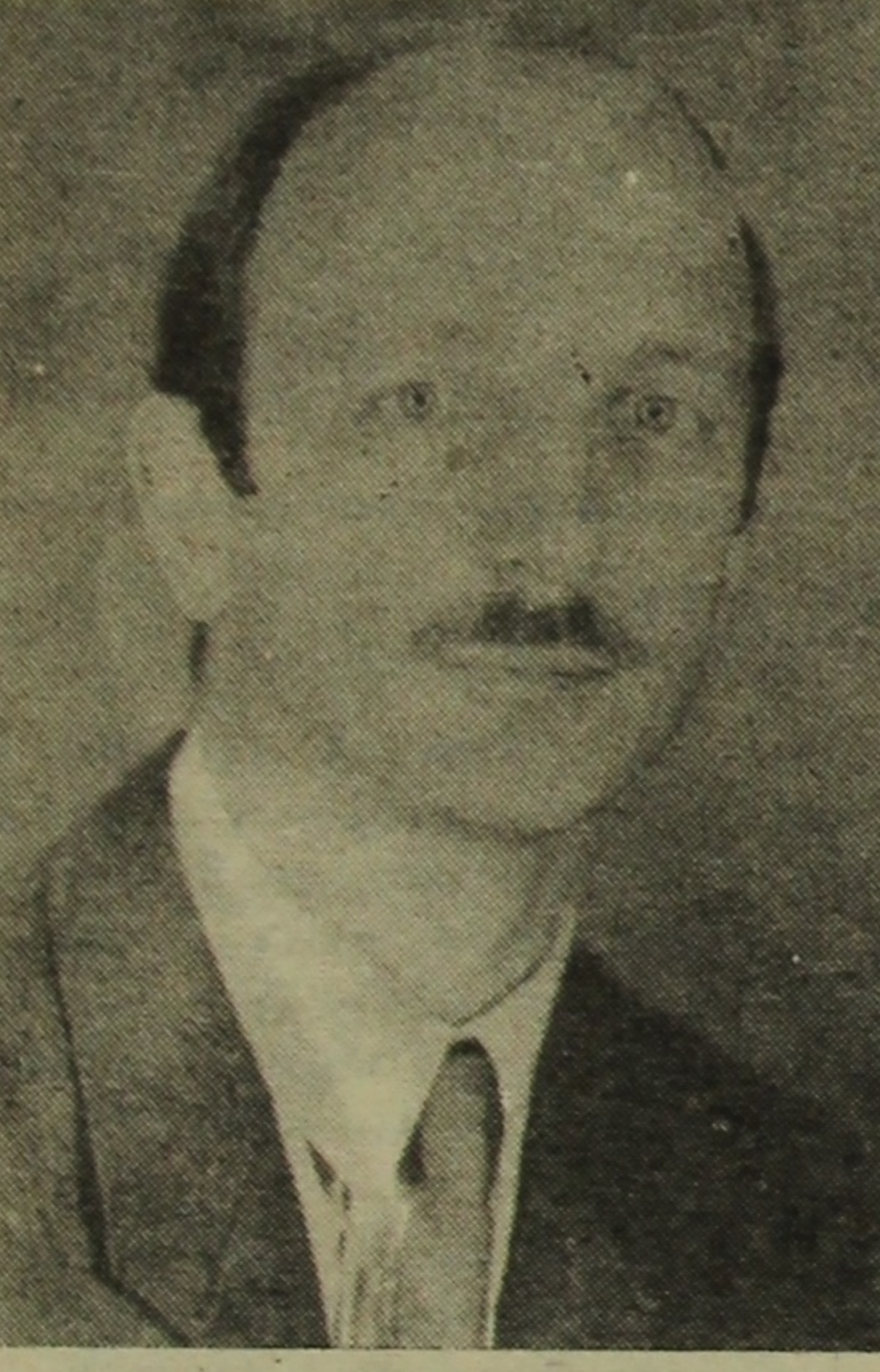
Перед журналістами виступили, відповідно на питання начальника відділу охорони громадського порядку УВС, полковник міліції М. В. Чорномаз, полковник внутрішньої служби С. В. Соколов, редактор газети «Цілоком відверто» Г. Ю. Сапожников.

З даними про криміногенну обстановку в студентському середовищі, які на прохання «Резонансу» були нам представлені, ми позаякимо читачів в одному з наступних номерів.

ФІЗТЕХНІКИ В РАДАХ

Олександр Піскун:

У декларації про суверенітет є й мої рядки

Ця зустріч відбулась напередодні Різдва. Співрозмовника довго представляти немає сенсу. Тому стисло — народний депутат Олександр Ільч Піскун.

Це просто адміністративне підвищення цін. Наприклад, м'ясо у колгоспі закуповується по 25 крб., а ковбаса у магазині продається за 100 з галком. Слід сказати, що без проведення приватизації і роздержавлення піти на таке підвищення цін змусила нас Росія — одностороннім підвищенням цін, а також політика Президента Кравчука, який через тиждень після референдуму, без погодження з парламентом, підписав Мінську угоду про співдружність Незалежних Держав. Винен і уряд Фокіна, що, не зважаючи на вимоги Народної Ради, заблокував своєчасне введення власної грошової одиниці, а спромігся лише на введення купонів.

Економічні розрахунки та історичні факти свідчать, що паралельний обіг двох грошових одиниць тривалий час — неможливий. Уведення купонів поряд із карбованцем, як свідчать розрахунки економістів Народної Ради, може привести до девальвації першого, і що найгірніше — до декридитизації самої ідеї національної валюти. Тому, виходячи з реалій, Народна Рада у своїй Заяві на засіданні Верховної Ради України 4 січня 1992 року запропонувала ввести з 10 січня купючкарбованці як єдиний платіжний засіб, встановивши при цьому відповідний курс до карбованця. На жаль, наші пропозиції не були прийняті.

— **Хто ж головне гальмує?**
— Таке враження, що уряд. Думаю, що в нинішньому складі він протримається лише до літа. На тій сесії Народна Рада ставила питання про відставку Фокіна. Але головуючий не вніс його до порядку денного.

— **А хто б очолив уряд?**
— Тимчасово, згідно Конституції, уряд міг очолити Президент.

— **Ви агітували напередодні виборів за іншого кандидата в Президенти...**
— Поясню чому. Л. Кравчук стоїть на шляху Незалежності,

але ж він був пов'язаний, як ніхто інший з претендентів, зі старою структурою. Кажуть у народі: «Лишилися старі зв'язки». Позбутися їх швидко неможливо. Тому і Фокін, який підтримував Кравчука під час виборів, цим користується, та й під час розслідування в справі «ГКЧП» багато фактів було прикрито.

— **Що можна сказати про нинішній склад Верховної Ради?**
— Він не відповідає сьогоднішнім завданням. Люди залишилися ті ж самі. Багато їх лякає навіть саме словосполучення «приватна власність». Це теж гальмує прийняття необхідних для покращання життя Законів. Та змінювати депутатів ще передчасно. Адже зараз не вірять ні демократам, ні партократам. Ніхто на вибори просто не піде. Єдине, що можна зробити — реформа політичної структури. Систему Рад замінити меріями. Наприклад, Миськради міста Суми — 210 чоловік замінити Мерією з 30 чоловік, ліквідувавши районні Ради. А замість обласної Ради встановити координаційний орган міських районних та сільських мерій (назва умовна).

Перевибори ж парламенту слід провести. Тільки після прийняття нової Конституції України, нового Закону про вибори, та хоча б відносної стабілізації економічної ситуації, тобто приблизно в другій половині 1992 року.

— **Ви згадали про розслідування справи «ГКЧП» на Україні. Чи зустрічались там привиди Грінцова?**
— У зв'язку з серпчевими подіями була утворена комісія до складу якої я входив. Так, є підпис І. Г. Грінцова під відомим (надрукованим у республіканській пресі) Зверненням ЦК КПУ до комуністів України з закликком підтримки «ГКЧП». На засіданні комісії з п'яти секретарів ЦК КПУ лише Гурченко вів себе гідно, не перекладаючи вінч на інших.

— **Складне питання — армія...**
— Відбулося спеціальне засі-

дання Президії Верховної Ради, де доповідав Міністр оборони України К. П. Морозов. Він розповідав, що міністерство оборони діяло у відповідності з законами України та Мінською Угодою щодо створення власної армії. Та виникла конфронтація. Приїхала комісія від Шапошнікова по розділу військ, дислокованих на території України, і визначила, що до складу стратегічних військ СНД слід віднести 60% всього складу. У цей список потрапили і десантні війська, і піхота, і навіть будівельні батальйони. Було заявлено, що весь флот — російський! З цим ні міністерство оборони України, ні Верховна Рада не погодились.

Коли ми працювали над пакетом законів про Армію, теж виникло чимало труднощів. Не було навіть юридичного поняття кордону України. А немає кордону — немає чого й захищати. Прийняли закон про кордон, потім про прикордонні війська і т. д. Напевно, в майбутньому будуть говорити, що зроблене за такий короткий час — це щось неревальне.

— **Яка ж буде чисельність Армії України?**
— Деяк 300—400 тисяч. Тобто на рівні таких Європейських країн, як Франція та Німеччина.

— **Розкажіть, як створюються закони?**
Візьмемо, наприклад, «Закон про освіту». Вдалося зробити суттєву поправку про те, скільки відсотків з національного бюджету буде йти на освіту. Поправка була прийнята (хоча й не повністю, але сама цифра 10 відсотків з національного бюджету, пройшла). Працюючи над цим законом, часто радився з освітянами, в тому числі і з ректоратом нашого вузу.

Взагалі ж виділяю в своїй роботі три головні функції: **ЗАКОНОДАВЧУ** (тут мене ніхто замінити не може), **РОБОТУ В ОКРУЗІ**, з місцевими Радами, і безпосередньо **РОБОТУ З ВИБОРЦЯМИ**. У мене з'явилася постійна кімната в міськраді, де веду прийом.

За півтора роки лише офіційно прийняв майже триста чоловік. На 90 відсотків приходить з питаннями «не моїми»: квартира, зарплата, тощо. Буду вдячним, якщо приходитимуть на зустріч з поправками, доповненнями до законів.

— **Бюджет України на 1992 рік прийнятий?**
— Ні. Прийняли постанову про фінансування тільки на перший квартал. Старасмося прийняти бездефіцитний бюджет, а не затверджувати «липу».

— **А яка доля України в Союзному борзі?**
— Це не розподілено до кінця. Кулуарні дані такі: борг біля восьмидесяти млрд. доларів, доля — 16—20 відсотків.

— **Чи буде покращення життя людей і коли?**
— Вірю в те, що буде краще. Політичною передумовою цього є незалежність України. Вірю, що після прийняття законів про роздержавлення, приватизацію, демонополізацію економіки, введення приватної власності в промисловості і сільському господарстві та впровадження власної валюти — ситуація в економіці стабілізується. Після цього (десь через півроку-рік) почнеться покращення.

— **Утомлення від роботи не відчуваєте?**
— Ні. Іноді стомлююсь морально. Тяжко, коли не розуміють виборці. Тяжко було в дні путчу. Перед Референдумом, коли мене питали, чи проживе Україна без Союзу. А я тільки-но повернувся з Вірменії, де проголосувало за незалежність республіки 99%, хоча умови у нас набагато кращі.

— **Відчували коли-небудь моральне задоволення?**
— Так. Після прийняття Декларації про суверенітет — там є й мої рядки.

— **Спасибі за бесіду. Здоров'я й успіхів вам.**
— І вам щиро дякую. Бажаю «Резонансу» та його читачам всього найкращого.

Інтерв'ю провів С. ШАПОВАЛОВ.

УПЕРШЕ НА СУМЩИНІ

УСПІШНИЙ ЗАХИСТ

Наприкінці минулого року в нашому інституті вперше на Сумщині відбувся захист кандидатської дисертації (претендент на вчену ступінь — співробітник кафедри економіки В. М. Борнос). Успішний захист! Це, безумовно, значна подія в науковому житті нашого краю, з приводу якої завідуючий кафедрою економіки професор Олег Федорович БАЛАЦЬКИЙ на прохання редакції розповів:

— Ще у 1969 році в нашому навчальному закладі — тоді ще філії Харківського політеху — була розпочата робота у маловідомій на той час галузі: економіка охорони навколишнього середовища. За досить короткий строк виникла й окріпла ціла наукова школа, в якій знайшли себе і свій шлях у науці двадцять кандидатів і два доктори економічних наук. Не буде перебільшенням сказати, що ця школа стала лідером у наукових розробках згаданого напрямку як у колишньому СРСР, так і на Україні. Знають про нас і на Заході. Річний обсяг робіт становив майже півмільйона карбованців. Донедавна, погодьтесь, це була неабияка сума.

Значну зацікавленість фахівців викликали наші дослідження в так званій галузі економічних збитків, на основі яких була створена відповідна теоретична база. Зрозуміло, що в часи застою, як тепер прийнято називати сімдесяті і початок вісімдесятих років, значна більшість ідей, що народжувалися на кафедрі, не визнавалися і не втілювалися на практиці. Втім, окремі ідеї навіть тоді вдавалося запровадити в життя.

З багатьох — як об'єктивних, так і суб'єктивних — причин змінилось відношення до екології та проблем, що пов'язані з нею. Більше уваги, природно, приділяється тепер і вченим нашої наукової школи. Достатньо зауважити, що у підготовці закону «Про охорону нав-

колишнього середовища», прийнятого Верховною Радою України, активну участь брали співробітники кафедри А. В. Чупід, Л. Г. Мельник, інші. Їхні пропозиції були враховані й відбиті в цьому законодавстві.

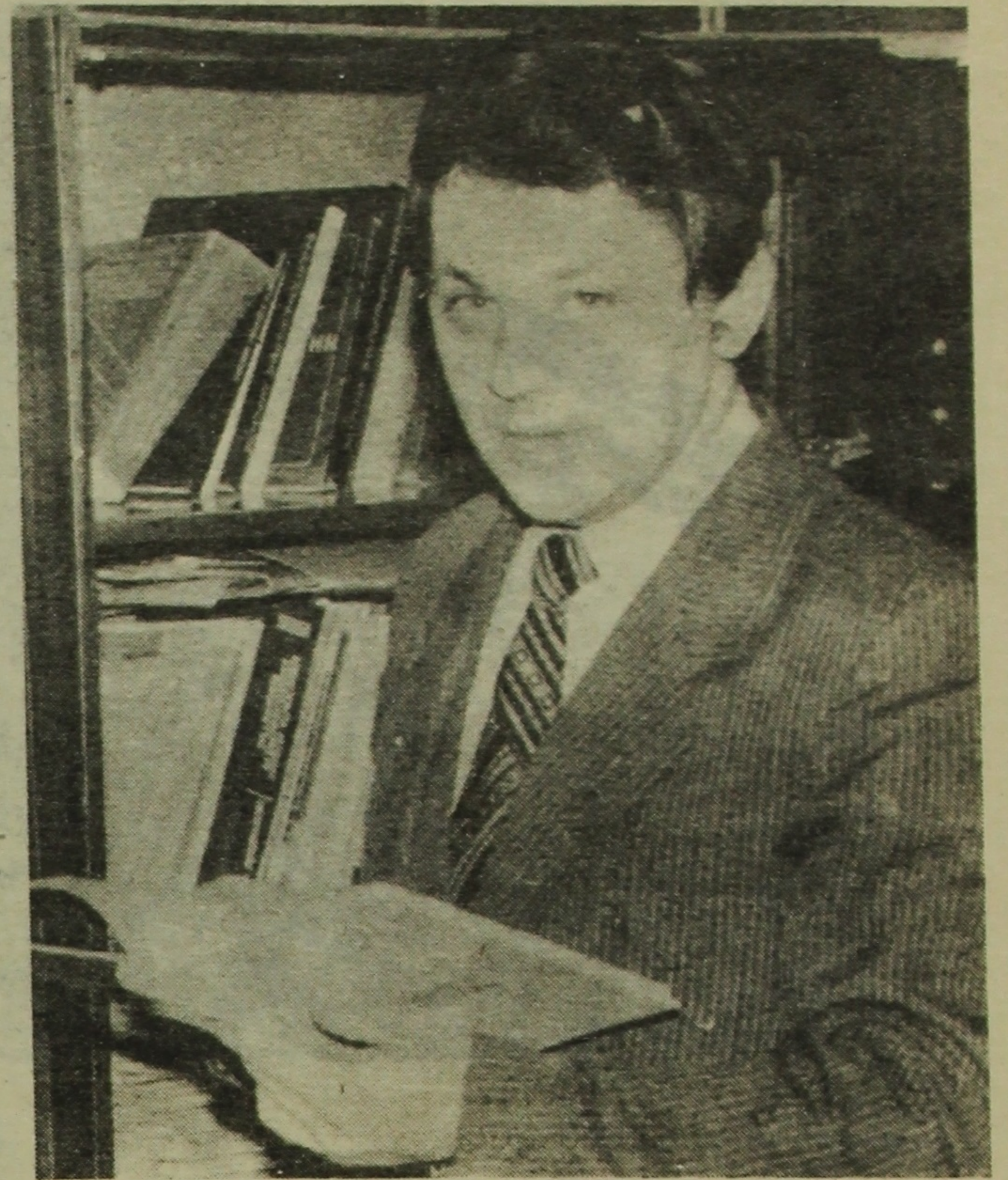
Займалась кафедра й розробкою системи, пакета документів по природоохоронному госпрозрахунку. Для п'ятнадцяти, якщо не зраджує пам'ять, областей України співробітнич кафедри М. В. Ярош, Б. А. Семеновко, В. М. Борнос та інші працювали по створенню окремих блоків (по автотранспорту, землі, повітря, тощо), які потім об'єднувалися у відповідний пакет. Така форма роботи всім до вподоби. До речі, й конкретний матеріал для дисертації, що захищалася, здобутий, якраз у процесі таких робіт. Про що свідчить її тема: «Економічне забезпечення охорони навколишнього середовища і ефективність управління еколого-технічним розвитком автотранспортного процесу».

Неабиякий обсяг фундаментальних досліджень та плідних практичних розробок і надихнув нас ризикнути — звернутися до ВАК з проханням створити у СФТІ спеціальну раду по захисту кандидатських дисертацій у галузі економіки природокористування. Раніше, в колишньому СРСР, було три подібних ради: у Москві, Києві та Одесі. Тепер буде й четверта, у нас.

Членами ради, головою якої призначено вашого покірного слугу, стали Мельник Л. Г., професор кафедри економіки СФТІ; Положий В. М., доктор економічних наук (Суми, сільськогосподарський інститут); Голуб О. О., доктор економічних наук (Москва) та інші відомі економісти з Москви та Сум.

Певен, що створення такої ради сприятиме не тільки кількісному, але і якісному зростанню та укріпленню наукового середовища північно-східної України.

НА ФОТО: Володимир Миколайович БОРОНОС, підготовка до захисту.
Фото Олександра КОРОЛЬКОВА.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЛІКНЕП

«Песик-то, либонь, здох», — до такого висновку дійшов один мій знайомий, коли за цілий вечір жодного разу не побачив на телеекрані кавказьку овчарку Алісу. Але висновок виявився помилковим. Навіть Алісі королівській, котра мандрувала по країні чудес із волі відомого англійського письменника, важко змагатись у популярності з Алісою стерлігівською, бо за дуже симпатичною, хоча й собачою, усмішкою останньої криється

альним товаром. Їх дані характеризуються наявністю вільного доступу всіх клієнтів-продавців та замовників-покупців до процесів куплі-продажу. Відкриті біржі бувають і змішані. В цьому випадку поряд з безпосередніми продавцями-покупцями діють і брокери, які працюють від імені й за рахунок клієнта, і ділери, які здійснюють біржові операції від свого імені й за власний рахунок. Продавці-покупці сплачують збори за обслуговування, брокери от-

ЩЕ НЕДАВНО значення таких понять, як «біржа», «середовище дістрибуторів» та їм подібних для свідомості наших сучасників були досить туманними. Бо якщо і зустрічалися, то лише в газетних матеріалах критичного гатунку — про те, як «тане» класичний капіталізм. Подобається це комусь чи ні, але обернулося так, що тепер ці туманні поняття почали набувати в нашому житті конкретного змісту. Отже, треба вникати чиним розробити цей туман, адже нашим студентам, застрашаним фахівцям, доведеться мати справу з капіталістичною термінологією, як то кажуть, безпосередньо, зі-на-віч. Тому редакція і звернулася із відповідним проханням на кафедру економіки співробітників якої люб'язно погодилась допомогти і нам, і нашим читачам по-зубити деяких «білих плям» у сфері сучасного економічного життя. Перший матеріал пов'язаного «лікнепу» підготував для «Резонансу» асистент кафедри економіки СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ КОЗЬМЕНКО.

у нас. У більшості випадків — це лише біржоподібні організації, які є чимось середнім між біржою і ярмарком. Такий собі кентавр! Його прикмети: нерегулярність здійснюваних торгів, універсальний, «вінегретний» характер номенклатури товарів, відсутність однотварних секцій, котирування, тощо. Саме тому й маємо на сьогодні понад 500 бірж, що в десять разів більше, ніж у всіх інших державах світу.

Таке явище, безперечно, аномальне. Біржа у нас працює на різниці між цінами попиту й пропозиції, а тому є фактично безприбутковою організацією. На малих біржах (таких більшість) відсутня конкуренція, і тому брокер вимагає величезних (до десяти відсотків) комісійних, тоді як, скажімо, на РТСБ (російській товарно-сировинній) біржерахує біржі 0,175 відсотків, і йому вигідно укласти угоду вже при 0,180% комісійних.

Унікальна ситуація навіть із народженням наших бірж. Спочатку з'являються засновники, вносять свій вклад, шукають вигідних членів біржі, і лише потім добираються брокери. Такий порядок можна вважати природним хіба що для керролівського Задзеркалля, тому що існуючій на Заході — прямо протилежний викладеному. Втім, це не стало і не стає поки що на першому народженню стерлігівських Аліс, бірж приватизації, шоу-бірж та інших екслю-

зивних дистрибуторів.

Якщо ж до брокерів справа доходить в останню чергу, то виникає спокуса заробити на цьому чималі гроші. Наприклад, РТСБ, провівши перший аукціон по продажу брокерських місць, уторгувала 200 млн. крб. (для порівняння відзначимо, що її комісійний збір за десять місяців 1991 року склав лише 25 млн. крб.). До того ж, у випадку ліквідації біржі покупець брокерського місця повністю втрачає свої кошти, без будь-якого відшкодування. Ще далі пішла «Аліса», яка стала продавати не брокерські, а взагалі біржові місця. При цьому прибуток від продажу не стає власністю біржі, а грає роль постійної застави і може бути пущений в обіг.

Мабуть, з появою законодавчих актів про біржову торгівлю, які вже не за горами, основне джерело своїх прибутків — від продажу місць — біржі втрачатимуть. Адже продавши всі можливі місця, біржа з торговця повітрям мусить перетворитися на організацію, рентабельність торгівельно-посередницької діяльності якої можна буде порівняти з рентабельністю вкладів у інші сфери економіки. А коли так, то рекламний час Германа Стерлігова і Костянтина Борового на телебаченні може й справді значно скоротитись — на користь виробників реальних товарів. Виняток буде зроблений хіба що для Саші Турсунової.

П'ЯТСОТ БІРЖ, або торговці повітрям

об'єкт, що немає собі рівних по частоті згадування в засобах масової інформації та по кількості хвалебних епітетів.

Надзвичайно коротко дамо характеристику біржам взагалі й функціонуючим на території колишнього СРСР зокрема. Відомо, що перша біржа була заснована в Антверпені у 1531 році, а її молодші посестри в Ліоні й Тулузі — у 1549. Нью-Йоркська ж біржа на Уолл-Стріті — у 1792 році.

Біржа як така являє собою організовану форму торгівлі масовими товарами, що мають стійкі та чіткі якісні параметри. Існують всілякі різновиди товарних бірж: так звана фьючерсна, тобто по торгівлі контрактами; фондова, що є центром систематичних операцій по купівлі-продажу цінних паперів; валютна, де здійснюється купівля-продаж золота й валюти, а також біржа праці, на якій товаром є робоча сила.

Найбільш розповсюджені товарні біржі, серед яких слід вирізнити — відкриті, тобто такі, що торгують лише ре-

римують винагороду за здійснення певних угод, а ділери забирають увесь прибуток — за винятком біржового збору.

Робочі органи біржи діляться на реферійні, що обслуговують клієнтуру на місцях, і на центральні, що знаходяться безпосередньо у біржовій споруді. Двигом біржі є операційний зал, розділений на секції (чотири й більше). Епіцентр секції — біржове коло або кільце, в якому здійснюється та чи інша операція. Головні дійові особи: брокер-оператор, контрагент, інформатор. Перший через посиленого отримувача заявку, шукає контрагента, який згоден її задовільнити, і повідомляє виконавцю рахунків про угоду, що відбулась. Останній у свою чергу, через 10—15 хвилин, по телексу (якщо такий існує) повідомляє клієнта про здійснену операцію. Письмове повідомлення клієнт повинен отримати не пізніше, чим через добу.

Викладене вище стосується класичних, так би мовити, бірж, а не тих установ, що під їх маркою функціонують

ІМЕНА УРОДЖЕНЦІВ СУМЩИНИ В НАУЦІ

Академік світової слави

Ігор Лисий

(Продовження. Поч. у №№ 1, 2, за 1991 р.).

Літом 1917 року Тимошенку доручають з'ясувати можливість евакуації інституту в одне з південних міст. З цією метою він відвідав Жерків, Полтаву, Київ. Повернутися до Петрограда не вдалося — на заводі стала громадянська війна. Тимошенко залишається в Києві і в 1918 році призначається професором Київського політехнічного інституту, з якого був вигнаний сім років потому.

Як один із фундаторів найвищої наукової установи українського народу і визнаний учений - механік С. П. Тимошенко був обраний академіком щойно створеної Академії Наук України, а також призна-

чений директором інституту механіки АН УРСР). Складна обстановка в Києві того часу змусила його виїхати на деякий час за кордон. Цим деяким часом виявилось усе подальше життя.

Дослідники життя і творчості нашого земляка по-різному ставляться до його еміграції, та всі стверджують, що робота його була там напруженою.

У 1927 році він стає професором Мічиганського університету. В цей час Тимошенко розробив правила, які давали можливість інженерам слухати деякі університетські курси, складати докторські іспити і подавати як дисертації наукові праці, виконані в дослідному інституті. Згодом спів-

робітництво університетів з промисловими компаніями технічної механіки (нині — іншою підготовкою докторів інженерних наук істотно поширилося в США.

У 1929 році Тимошенко організував у Мічиганському університеті літню школу механіки, яка мала неабиякий успіх.

Навесні 1930 наш земляк одержав повідомлення з Центрального комітету міжнародних з'їздів механіки про обрання його членом цього органу. Водночас його запрошували виступити на черговому з'їзді. Тимошенко прийняв запрошення і восени того ж року виступив на з'їзді у Стокгольмі з доповіддю про стійкість деформацій. Наступні роки були заповнені підготов-

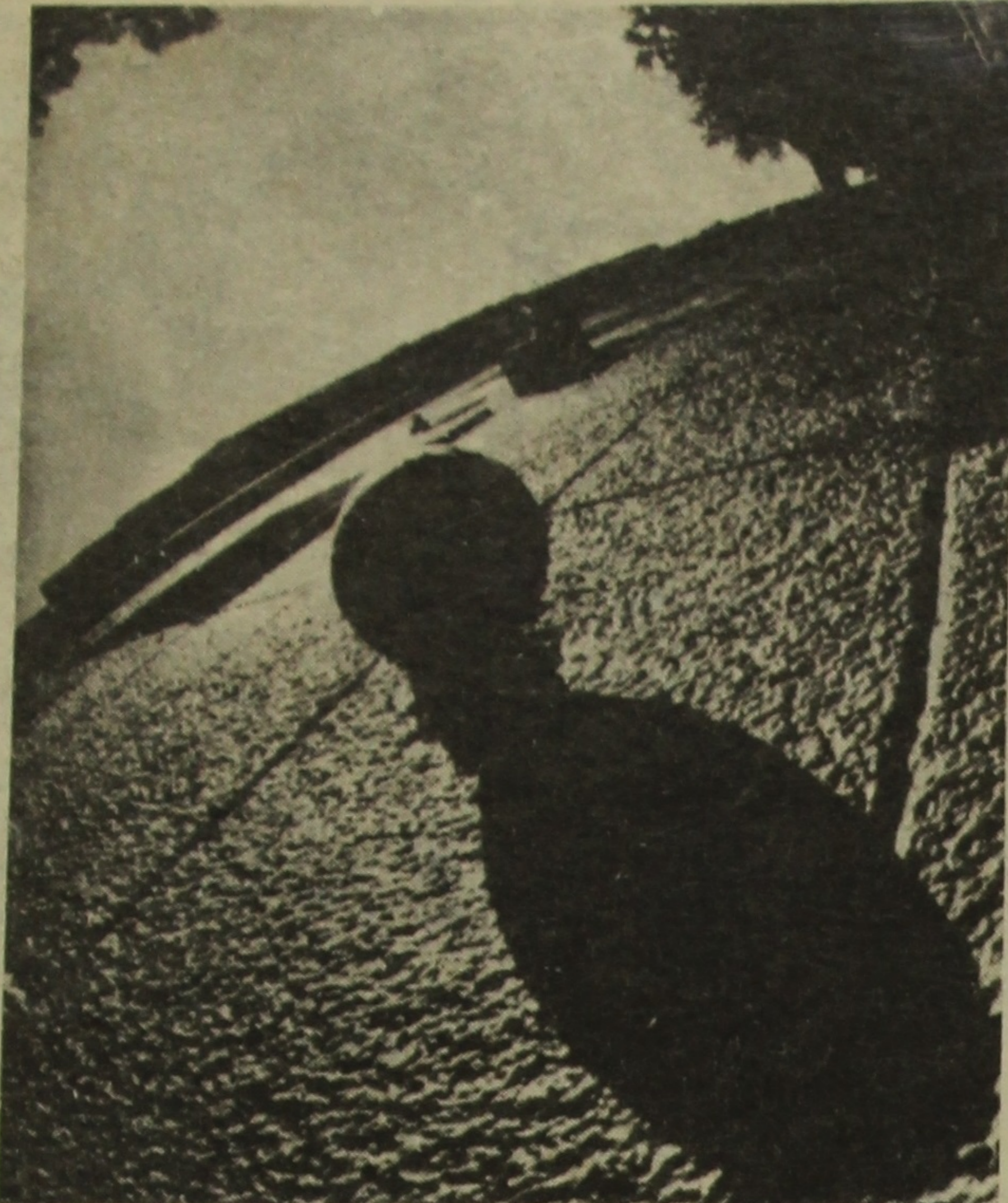
кою до друку теорії пружності та виступами на численних з'їздах, наукових конференціях.

У середині 1936 року Тимошенко з сім'єю переїздить до Каліфорнії і читає курс елементарної статистики в Станфордському університеті.

Через чотири роки Тимошенка нагороджують медаллю Г. Ламе за заслуги в галузі інженерної освіти, а наступного — обирають членом-кореспондентом американської Академії Наук. Ще через три роки наш земляк став почесним членом Лондонського королівського наукового товариства.

Перші повоєнні роки ознаменовані врученням медалей імені Дж. Уатта, Леві та Густава Транчестера, вихід у світ збірника вибраних творів англійською, німецькою та французькою мовами.

Американське товариство інженерів - механіків нагороджує вченого щойно заснованою медаллю його ж імені за неocenний внесок і особистий приклад його як керівника нової ери в прикладній механіці. Наступного року аналогічну медаль засновує відділення прикладної механіки Американського товариства інженерів-механіків.

Ювілей, пам'ятні дати — найгучніші з них канули в Лету. Не до свят, не до відзначань — чується повсюди. Можливо це так, можливо що й ні.

І, виходячи з позиції не вигуків, а здорового глузду, ми вирішили хоч чимось відзначити одну невеличку дату. У грудні виповнилось шість років, як при організаційно-методичному відділі обласного палацу профспілок створено фотоклуб «Імпульс». Керує ним Наталка Говорухіна.

Базуючись на двох чинниках говоримо ми про цю дату. Перше — фотографія від дня свого виникнення вважається мистецтвом, і мистецтвом високого гатунку. Друге — членами «Імпульсу» є наш фотограф Олександр Корольков, випускник Інституту Олег Паршинов, студент-заочник Андрій Суярко.

За шість років своєї роботи «Імпульс» брав участь більше, ніж у 30 фотовиставках, конкурсах, фестивалях. У його скарбниці — перша премія щомісячного конкурсу журналу «Советское фото», четверта премія міжнародного конкурсу «Ассофото» (Олександр Корольков нагороджений Дипломом конкурсу), друге місце на міжреспубліканському семінарі в місті Арциз, тощо.

Сьогодні знайомимо читачів з роботами фотографів «Імпульсу». Це: О. Горбаченко — «Світло й тінь»; О. Корольков — «Проталина»; Н. Говорухіна — «П'ятнадцятий січень».

Усі студенти, хто займається фотографією і хоче стати членом «Імпульсу», можуть звернутися в редакцію «Резонансу».

АНОНС

**ЗАПРОШУЄ
ЛІТЕРАТУРНА ВІТАЛЬНЯ**

Прослалася дорога в новий рік. Плани, мрії, прагнення... Як у кожної конкретної людини, так і в кожного конкретного підрозділу вони свої. Свої, власні, вони й у бібліотеки.

А оскільки ми не дуже забобонні, не боїмося розбалакати намічене, вирішили вас познайомити з **ПЛАНом ЗАХОДІВ ЛІТЕРАТУРНОЇ ВІТАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА 1992 РІК.**

ВЕЧОРИ ПОЕЗІЇ

— До 80-річчя з дня народження А. С. Малишка, українського поета (1912—1970);

— 100 років з дня народження М. Цветаєвої (1892—1941);

— «Любіть Україну... і мову її солов'їну». (Українська поезія XIX—XX ст.).

ІЗ ЦИКЛУ «ІСТОРІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ»

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

До 100-річчя з дня народження П. А. Флоренського, російського філософа, вченого, релігійного мислителя (1882—1937).

ЛІТЕРАТУРНА ГОДИНА:

— Культура України в датах. 1992 рік;

— 150 років з дня народження М. В. Лисенка, українського композитора, основоположника української національної композиторської школи;

— 80 років з дня народження М. О. Стельмаха, українського письменника (1912—1983);

— 270 років з дня народження Г. С. Сковороди, українського філософа, поета, музиканта, педагога;

— 275 років від дня видання літературно-педагогічної пам'ятки XVIII століття «Юности честное зерцало».

ЗУСТРІЧІ З ЦІКАВИМИ ЛЮДЬМИ:

— В. В. Чубуром, поетом, членом Сп.л.к. письменників України;

— Ю. Й. Назаренком, Сумським поетом, членом СПУ, провідним конструктором НВО «Електрон».

— Представниками Сумської художньої інтелігенції.

ВЕЧОРИ СЛАЙДІВ:

— Художники-ювіляри 1992 року;

— 160 років з дня народження Е. Мане, французького живописця (1832—1883);

— 210 років з дня народження О. О. Кипренського, російського живописця і графіка;

— 540 років з дня народження Леонардо да Вінчі, італійського живописця, архітектора, вченого, інженера (1452—1519);

— 175 років з дня народження І. К. Айвазовського, російського живописця (1817—1900).

ВЕЧІР РОМАНУ

ЛІТЕРАТУРНИЙ конкурс «Знайоки детективу».

ВИСТАВКИ картин Сумських художників.

ОГЛЯДИ новинок літератури по мистецтву.

КОМПЛЕКСНІ ЗАХОДИ

— День лицейста;

— уроки прекрасного, (Спільно з кафедрою філософії);

— місячник книги (До Дня знань).

Про конкретні дні й години перерахованих заходів ви дізнаєтесь зі сторінок «Резонансу» та оголошень у бібліотечному корпусі.

Василий Чубур

**ВСПОМНИТЬ
НЕЗНАЕМОЕ**

НЕНАУЧНАЯ ФАНТАСТИКА

(Продовження. Поч. у № 3).

Ровно через три минути в опустевшей пилотской из динамика прозвучало: «Герметизация отсека полная. Запасы — в комплекте. Аварийные маяки исправны. Катапультироваться готовы».

— Катапультируйтесь, — разрешил командир.

...Неконтролируемый распад топлива продолжался. Вторая цифра наливалась красным, из розовой стала рубиновой и продолжала набирать густоту тона. Максим просчитал на компьютере время, оставшееся до взрыва: минуты две-три, не больше. Он обеспечил поступление данных с настроенных на регистрацию приборов в блок памяти спецконтейнера и, чтобы отвлечься от мыслей о приближающемся конце, начал думать о самом дорогом, о Дарье, жене. В памяти всплыл ее образ.

Имя подходило ей как нельзя более кстати. Дородная, но дородство изящное, дареное тем родом южно-русских красавиц, который, казалось, уже вконец был изведен за минувшее столетие индустриализациями да химизациями, научно-техническими да прочими революциями, загублен

вместе с родимой землицей, рожавшей когда-то их, пышных красавиц с избытком. А вот нет-нет, да и проявятся черты лица, округлого от внутренней доброты, у какой-нибудь внучки-правнучки, стыдящейся своей роскошной плоти, от которой и самые крепкие, из «чертовой кожи», джинсы по швам трещат. И невдомек ей, глупой, что это разоренные разбушевавшимся прогрессом, опустевшие, осиротевшие веси, тоскуя о людях, одарили ее древней деревенской красотой. Одарили, дотянувшись только им ведомыми путями подземными до закопанного в асфальт и бетон города, чтобы напомнить о себе, тоскующих, забывчивым своим детям, добравшимся уже и до космоса в поисках пищи для ненасытной утробы цивилизации, пожравшей до последней крохи содержимое земных недр. Выберется такая красавица из дому и не успеет пройти десяти метров по улице, как минимум у десяти мужиков — независимо от возраста — дыхание в зобу сопрет, засосет под ложечкой. И не один горожанин потом, обнимая ночью свою худосочную, выбранную по моде женку — да и где другую взять? —

вздохнет так тяжело, что она зыркнет подозрительно и спросит: «Ты чего?» «А чего?» — поспешит он удивиться, заметая следы преступного воспоминания, — Ничего».

Эх, Дарья, Дарья! И нажиться-то вместе не успели. Чувствовала, видать, неладное. Недаром же уговаривала перед этим рейсом надеть раздобытый невесте где нательный крестик. «Он тебе поможет», Конечно, Максим, избородивший Солнечную систему вдоль и поперек, ни во что, кроме своей интуиции и показаний приборов, не верил, но крестик надел. Чтобы не огорчать жену. Не помог, Дарья, твой подарок, не помог! Ну да что ж теперь...

«Спасибо за все, прощай!» — мысленно простился он с женой и посмотрел на пульт: вторая цифра налилась багровым, еще немного и... — Что, аховое положение? — спросил кто-то за спиной.

— Ахоее не бывает, — согласился Максим, но тут же, осознав, что ответил не своему внутреннему голосу, резко оглянулся и увидел незнакомца.

— Вы что, с ума сошли? Почему не покинули лайнер вместе со всеми? Я... я... — командир замолчал, не зная, что говорить дальше, а незнакомец глядел прямо ему в глаза и весьма иронично улыбался.

«Псих, — подумал Максим, ничуть не сомневаясь, что перед ним один из пассажиров, удурившийся по невообразимой случайности остаться на корабле, — стопроцентный псих!».

— Да нет, я не псих, по крайней мере, не стопроцентный, — продолжая улыбаться, сказал незнакомец.

— Кто же вы тогда? Кто?

— Неважно. А впрочем, считайте, что инопланетянин. Ну, скажем, представитель межзвездного патруля, посланец Вселенского разума...

— И вы думаете, я в эти сказочки поверю? Вышел из детского возраста. Отвечайте, как и зачем вы остались?

— Сказочки? Значит, супер-топливо, которое должно было разнести эту колымагу на атомы еще полторы минуты назад, не взорвалось по щучьему велению?

(Далі буде).

Сповідуючи плюралізм, газета надає місце для дописів авторам різних поглядів і переконань. Однак це не означає, що редакція завжди поділяє їхні погляди.

Редактор Володимир САДІВНИЧИЙ.
Кореспондент Василь ЧУБУР, коректор Антоніна КОНОНЕНКО.

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського фізико-технологічного інституту
«РЕЗОНАНС»
газета Сумського фізико-технологічного інституту
«REZONANS»
the newspaper of Sumy physic-technological institute

ПИШИТЬ: 244007, Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.
ЗАХОДЬТЕ: 4-й поверх головного корпусу, кімната 409-А.
ТЕЛЕФОНУЙТЕ: 3-33-26.

Видається
з 29 жовтня 1991 року
Тираж 1000. Замовлення 218.